

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/180/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

18/2012. (I. 31.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2011. március 25-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. január 31-én tartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. március 25-én postai úton terjesztette elő panaszát a vele szemben 2011. március 19-én foganatosított rendőri intézkedések miatt.

I.

1) A panaszos előadta, hogy 2011. március 19-én 1 óra 15 perc körüli időben Sz. városban, egy sugárúton a vele szemben foganatosított rendőri intézkedés során az eljáró rendőrök megalázóan és indokolatlanul durván bántak, annak ellenére, hogy okot nem adott az intézkedésre.

Egy körútról szabályosan kanyarodott a Felső-Tiszaparra, majd onnan szintén szabályosan egy hotel mögötti utcába. A gépkocsiból látott – magának háttal – egy rendőrautót, amely a panaszos kanyarodását követően utána indult, és nem sokkal később egy kereszteződésében utolérték, és megállították.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Igazoltatták a gépkocsiból kiszálló járőrök, amely során az iratai átadására, valamint a gépkocsiból történő kiszállásra szólították fel. Ennek eleget is kívánt tenni a panaszos, de előbb a gépkocsiban előkereste az iratait, valamint közölte a rendőrökkel, hogy előveszi a láthatósági mellényét, mielőtt kiszáll, a sötét miatt, amihez hozzátette, hónapokkal korábban egy másik intézkedés során kifejezetten felhívták a figyelmét a mellény használatára. A panaszos a szabályokat szerette volna betartani. Ezt az intézkedő járőrök a rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülésnek tekintették, amelynek hangot is adtak, és erőteljes hangnemben kiszállásra szólították fel, amelynek a panaszos önként eleget is tett, de amint kiszállt a gépkocsiból, az egyik rendőr rögtön a hátsó ajtóhoz nyomta és megbilincselte, amely során – annak ellenére, hogy ellenállást nem tanúsított – megcsavarta a kezeit, és a bilinccsel megszorította a csuklóját.

Ezt követően minősíthetetlen hangnemben át kívánták kutatni a gépkocsiját azzal az indokkal, hogy esetlegesen nincs-e nála „szamuráj kard vagy bárd”. A gépkocsi részletes átvizsgálása során megtalálták a panaszos orvosi táskáját a benne lévő orvosi kellékekkel – így steril tűkkel, és egyéb műszerekkel –, amelyek miatt kérdőre vonták, és nem fogadták el azon állítását, miszerint ő állatorvos, és ezen kellékek a munkájának elengedhetetlen eszközei. A panaszos okirattal kívánta igazolni ezen állítását. A panaszos hiába mondta, hogy az Országos Rendőr-főkapitány engedélyével is rendelkezik a gyógyszerekkel kapcsolatban, ennek ellenére továbbfolytatták a megalázó bánásmódot, és az indokolatlan intézkedést. A panaszos megjegyezte, hogy a kérdéses napon nem is volt nála olyan termék, amely tartása engedély köteles, hiszen azokat a rendelőjében tartja az előírt szigorú szabályok megtartásával.

Az intézkedő járőrök az orvosi eszközök feltalálását követően azzal „fenyegetőztek”, hogy lefoglalják a gépkocsit bűncselekmény gyanúja miatt. Majd végül csak lezáratták a panaszossal a gépkocsit, és a városi rendőrkapitányságra előállították.

A panaszos álláspontja szerint az intézkedő rendőrök magatartása ellentmondott a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek (miszerint: „A személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosság megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatotról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.”). A panaszos nem tagadta meg személyazonossága igazolását, hiszen az arról szóló iratokat készült átadni.

A panaszos megmotozása után nem hagyták, hogy értesítse védőjét. A panaszos számára ezen lépés is érthetetlen volt, hiszen véleménye szerint állampolgári és törvény biztosította joga, hogy bűncselekmény gyanúja esetén értesítse védőjét. Ennek megtagadásával is korlátozták jogaiban, és indokolatlanul elvonták személyi szabadságát.

A panaszos előadta továbbá, hogy az előállítás során szóban sértegették, többször elhangzott, hogy „a tanult ember játssza az agyát.”, holott semmi olyat nem tett, ami indokoltá tette volna ezen kijelentéseket.

A panaszos úgy vélte, hogy esetében a rendőrség megsértette az Rtv. 15. § szerinti arányosság követelményét, hiszen a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A panaszos hozzátette, véleménye szerint az intézkedés törvényes célja is hiányzott.

A panaszos jelezte, hogy panasza mellé csatolja az előállításáról szóló igazolást, valamint az orvosi látteleletet arra vonatkozóan, hogy az indokolatlan, és megalázó rendőri intézkedés következményeként a bilincselés során csuklóján sérülések keletkeztek.

A panaszos előadta, nem az igazoltatásának jogosságát vitatja, hanem az azt követő indokolatlan és felháborító rendőri viselkedést, egy olyan szituációban, amikor az agresszív fellépésre nem adott senki indokot. A panaszos az intézkedés nyomán csalódott a rendvédelmi szervek eljárásban, hiányolva annak tisztességes és pártatlan módját.

A panaszos megjegyezte, hogy a jegyzőkönyvet, illetve az egyéb kihallgatásáról szóló iratot számára nem adták ki.

A panaszos tájékoztatást nyújtott arról, hogy panaszát az Országos Rendőr-főkapitánynak, a megyei rendőr-főkapitányság és a városi rendőr-kapitányság vezetőjének, illetőleg az Országgyűlési Biztos Hivatalának is megküldte.

A panaszos a fentiek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

2) A panaszos 2011. április 20-án kelt panasz-kiegészítése a következő releváns adatokat tartalmazta.

A panaszos a Testülethez fordulás lehetőségéről a jogi képviselője útján értesült 2011. március 21-én. Amikor az előállító helyiségben megkérdezte tőle az egyik intézkedő rendőr, hogy van-e panasza és a panaszos válasza az volt, hogy igen, a másik intézkedő rendőr azt felelte, hogy a panaszos nyugodtan fordulhat „bárhová” panasszal, „mert az ügyész úgyis a kukába szokta iktatni az ilyen papírokat, de Ő a RomaPage szervezetet” ajánlja a panaszosnak. A panaszos erre közölte a rendőrrel, úgy tudja, hogy nem lehet különbséget tenni faji, etnikai és vallási kérdésekben, és kérte, hogy ne sértegesse, mivel ő sem tette azt, valamint, mivel arra még az egyenruha sem jogosítja fel a rendőrt. A rendőrök azt mondták, ha bepanaszolja őket, becsületsértésért és rágalmazásért feljelentést tesznek, mivel a panasz nyomán elesnek az esetleges jutalomtól. Az egyik rendőr hozzátette, az ügyeletes tiszt előjárója olyan késői órában nem fog bemenni azért, hogy a panaszost meghallgassa. Hozzátették azt is, nyugodtan elmehet a kapitányságra panaszt tenni, de ne felejtse el, tanú nem volt,

ők ketten voltak a helyszínen. A panaszos erre azt felelte, majd a jogi képviselője eldönti a kérdést.

Az intézkedés kezdetén az egyik eljáró rendőr a napszaknak megfelelően köszönt, a nemnek megfelelő megszólítással, de a tisztelgés elmaradása mellett, és közölte a tervezett intézkedés okát és célját közlésével (közúti ellenőrzés). A rendőr felszólította a panaszost a személyi okmányok és a gépkocsi papírjainak átadására. A személyi igazolvány azonnali felmutatása és átadása után, felszólította, hogy szálljon ki a gépkocsiból. A panaszos azt felelte erre, kiszállás előtt előkeresi a jogosítványát és a gépkocsi forgalmi engedélyét, illetve felveszi a láthatósági mellényét. Ezt az intézkedő járőr a rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülésnek tekintette, amelynek hangot is adott, azzal, hogy azt mondta a panaszosnak „ne okoskodjon”. Ezt követően erőteljes hangnemben felszólította a gépkocsiból való kiszállásra, amelynek a panaszos önként eleget is tett a biztonsági öv kicsatolása után, de amint kiszállt a gépkocsiból – kezében az iratait tartalmazó kistáskával – az egyik rendőr rögtön a bal oldali, hátsó ajtóhoz nyomta és közölte, hogy tegye hátra a kezét. A panaszos azon kérdésére, hogy „milyen eljárás ez”, nem kapott választ, már csak a fém bilincs szorítását érezte a kezén. A panaszos megjegyezte, hogy mindkét rendőr kék színű egyenruhában volt, láthatósági mellény és sapka nélkül.

Az intézkedés helyszínén az intézkedést kezdeményező rendőr az előállítás indokával összefüggésben bűncselekmény gyanúját emlegette és azt, hogy nem azonnal „pattant ki” a panaszos a gépkocsiból, holott a panaszos előre jelezte, ki fog szállni, csak előtte felveszi a láthatósági mellényét.

A gépjármű csomagterének fedelét, az egyik rendőr kinyitotta, mivel a panaszos kezei ekkor már hátrabilincselte állapotban voltak. A bűncselekmény gyanúja a gépkocsi csomagtartójában fellelt orvosi táska és az eredeti csomagolásban található steril tűk és fecskendők szolgáltatott alapot, ezért akarta az intézkedést kezdeményező rendőr a gépkocsit lefoglaltatni. Ugyanezen rendőr szerint a talált tárgyak tartása engedélyhez kötött, hiába mondta a panaszos, hogy állatorvos. A panaszos azt is elmondta, hogy a kábítószernek és pszichotróp anyagnak minősülő készítmény nincs nála, a rendelőbe történő felhasználásra, pedig az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) által kiadott engedélye van.

Ekkor a rendőr közölte a panaszossal – miközben a másik rendőr a bilincset csavargatva a panaszos csuklóján és hátravezetette a gépjármű csomagtartójához – hogy a gépjármű lefoglalásra kerül, bűncselekmény alapos gyanúja miatt, értesíteni fogja a Készenléti Rendőrséget, és el fogják szállítani a járművet további átvizsgálásra. Ennek megfelelően felhívott a rádión valakit, és kérte a készenlét elérhetőségét, a telefonszámot a mobiltelefonján rögzítve, egy fa mögé hátravonulva beszélt valakivel. A beszélgetésből nem hallott a panaszos semmit, amikor a rendőr visszatért, közölte, hogy a gépjármű a helyszínen marad, lezárják és előállítják a panaszost.

A panaszos megjegyezte, hogy a gépkocsi átvizsgálásakor megtalálták a csomagtartóban a sertések rögzítésére használt fém orrféket, a panaszos fehér gumicsizmája mellett. A panaszos jelezte, hogy a csuklója fáj, valamint azt is, hogy a táskája átvizsgálását látni szeretné.

A panaszost nem figyelmeztették a bilincs alkalmazását megelőzően, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása fog következni, ezért is érte váratlanul, amikor a gépkocsiból kiszállva rögtön megbilincseltek. A kényszerítő eszköz alkalmazásának okát csak később, az előállító helyiségben közölték, az mindkét rendőr azzal indokolta, hogy nehogy rájuk támadjon a panaszos a kiszállást követően. A panaszosról az előállító helyiségbe kísérés után vették le a bilincset.

A panaszos előadta, hogy az előállítás okáról, illetőleg az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatosan a jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatót nem kapta meg, vele csak egy igazolást és egy leltári jegyzőkönyvet íratattak alá.

Az időközben szolgálatból beérkező kollégának az intézkedő rendőrök a következőket mondták: „itt van egy tanult ember, aki játssza az agyát, még az egerét sem bízna” a panaszosra. Hozzátette a panaszos, hogy a személyeskedés akkor vált komolyabbá, amikor megkérte, hogy ne sértegessék, és megemlítette, hogy a bilincs okozta sérülések miatt igazságügyi orvos szakértőt fog felkeresni, aki majd megállapítja, hogy keresőképes-e, illetve, hogy keletkezett-e maradandó sérülése. A panaszos azon kérésére, hogy azonosítsák magukat a rendőrök, azt felelték, ott csak ők kérdezhetnek. A panaszos megjegyezte, nem engedték meg neki, hogy telefonáljon, de a mellékhelyiségbe kikísérték.

A panaszos előadta, hogy az előállító helyiségben kérték zsebeit ürítse ki, és figyelmeztették, hogy ruházatátvizsgálás fog következni, annak okán, hogy a panaszosnál nincsen-e „támadó fegyver”. A panaszos megemlítette, hogy a „megmotosás” során közmegebotránkozást okozó cselekmény nem történt.

A panaszos jogi képviselőjét értesíteni nem tudta, mivel mindkét mobiltelefonját elvették tőle.

A panaszos előadta, hogy jogi képviselőjével nem tudta felvenni a kapcsolatot. A panaszos a „megmotosás” után jelezte, hogy szeretné ügyvédjét értesíteni, mire azt a választ kapta, ne nevetesse ki őket, hiszen „melyik ügyvéd az, aki felveszi hajnalban a telefont”. Majd azt közölte az egyik rendőr, hogy csak bűncselekmény esetén lehet védőt kérni, illetőleg hozzátette, ne okoskodjon a panaszos, mivel ő jobban ismeri a törvényeket, miszerint „telefonokat tilos használni az intézkedés alatt”. A másik rendőr arról tájékoztatta a panaszost, hogy csak közeli hozzátartozóját értesítheti, de csak a rendőrség által, illetőleg kérték a közeli hozzátartozó telefonszámát. Erre a panaszos úgy reagált, hogy édesanyját – aki súlyos beteg – késői órában nem szeretné „felzaklatni”, ahogy feleségét sem, aki másfél hónapos pici lányával tartózkodott otthon. A panaszos ismételten elmondta, hogy a védőjével szeretne beszélni, mivel az

intézkedés helyszínén a gépkocsija lefoglalásáról, illetve bűncselekményről volt szó, az előállító helyiségben pedig már szabálysértésről esett szó, és a bilincs alkalmazása sem volt számára érthető. Az eljáró rendőrök megismételték, hogy csak hozzátartozóját értesíthetik, illetve, hogy a bilincselésnek az indoka az volt, hogy tartottak a panaszos támadásától.

A panaszos végül megjegyezte, hogy az egyik rendőr megbilincselése után megkérdezte tőle, hogy nem ismerik-e egymást, illetve, hogy nem találkoztak-e már igazoltatás alkalmával. A panaszos utólag visszagondolva úgy nyilatkozott panaszkiegészítésében, hogy lehet, hogy az intézkedő egyik rendőr hívta fel a figyelmét egy korábbi intézkedés alkalmával a láthatósági mellény használatára. Végül tényként rögzítette, hogy rendőrök célirányosan kezdtek intézkedni vele, mivel visszapillantó tükréből látta, ahogy egy neki háttal álló rendőrségi gépkocsi utána fordul, majd megállásra készíti.

3) A panaszos megküldte a Testület számára az előállítás időtartamáról kiállított igazolást, valamint egy ambuláns naplót. A Testület ezen dokumentumok tartalmát a jelen állásfoglalás II. részében ismerteti, tekintettel, hogy a rendőrség is a Testület rendelkezésére bocsátotta azokat.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszos 2011. március 19-én 01 óra 15 perckor vonták intézkedés alá, mégpedig az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján, mint személyi szabadságában korlátozott személyt átvizsgálták, illetőleg az Rtv. 33. § (2) bekezdése f) pontjának 1. fordulata tekintettel – mint szabálysértést felszólítás ellenére továbbfolytató személyt – előállították.

A panaszossal szemben kényszerítő eszközt – az Rtv. 47. § szerint testi kényszerít és az Rtv. 48. § d) pontja alapján bilincset – alkalmaztak. A jelentés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására figyelmeztetés történt. A bilincset 01 óra 15 perctől 01 óra 25 percig alkalmazták, – az intézkedéskor hatályban levő – Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. § (4) bekezdésének d) pontja szerint a kezek előre, illetve hátra bilincselésével.

A panaszosnak az intézkedés során sérülése, illetőleg a kényszerítő eszköz alkalmazása során anyagi kára nem keletkezett. Az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján a panaszos hozzátartozója/képviselője kiértesítését nem kérte.

A jelentés az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírásaként azt tartalmazza, hogy az intézkedő két r. főtörzsőrmester szolgálata teljesítése során 01 óra 10 perckor vont a intézkedés alá a panaszost, aki gépjárművével egy sugárúton Sz. Gy. irányába közlekedett. Az intézkedés során a panaszost igazoltatták, aki átadta részükre a személyi igazolványát. Az ellenőrzés során a panaszos megjegyezte, hogy „bezzeg a nagydarab cigányokat nem merjük igazoltatni”. Ekkor megkérték a panaszost, hogy szálljon ki a gépjárműből, mivel vele szemben ruházat, jármű, és csomagátvizsgálást kívánnak végrehajtani. A panaszos azt mondta, hogy nem száll ki a gépjárműből, mivel az a saját tulajdona, ahogy egyébként a gépjármű belseje is az.

A panaszos többszöri felszólítás után sem volt hajlandó kiszállni a gépkocsiból. Ekkor felvilágosították arról, hogy ha a gépjárművével közterületen közlekedik, akkor a gépjármű belseje is közterületnek minősül és azt ők átvizsgálhatják. A panaszos továbbra sem volt hajlandó alávetni magát az intézkedésnek és a gépjárműből sem volt hajlandó kiszállni. Tájékoztatták, hogy amennyiben nem hajlandó alávetni magát a jogszerű intézkedésnek és engedetlenséget tanúsít, valamint azt tovább folytatja, ez esetben elő fogják állítani a rendőrkapitányságra. A panaszos a szabálysértést továbbfolytatta. Ekkor kezeit testi kényszer alkalmazásával hátra helyzetben megbilincseltek.

Bilincset 2011. március 19-én 01 óra 25 percgig alkalmaztak, amelynek levétele után a panaszos mindkét csuklóját fájlalta, ezért átszállították a helyi Traumatológiai Osztályára a szükséges vizsgálatok elvégzése céljából. A traumatológián az ügyeletes orvos megvizsgálta a panaszost, amely vizsgálatról baleseti bejelentőt, illetve ambuláns kezelőlapot állított ki. A panaszost 02 óra 45 perckor visszaszállították a rendőrkapitányságra, ahol az írásos tevékenységet befejezték.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról kiállított tájékoztató valamint az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos igazoltatása és előállítása, valamint a vele szemben alkalmazott testi kényszer és bilincs jogszerű és szakszerű volt, illetőleg az megfelelt az arányosság követelményének.

2) A közrendvédelmi osztály alosztály vezetője helyettesének (r. százados) 2011. március 19-én kelt jelentése szerint a két r. főtörzsőrmester által alkalmazott testi kényszer és bilincselés jog- és szakszerűségét megvizsgálta.

Megállapítást nyert, hogy az előállított jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92-93. §-ai alapján megkapta. Az alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel, kényszerítő eszköz alkalmazásával szemben a panaszosnak volt panasza. Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról, az intézkedés várható időtartalmáról a tájékoztatást szóban megkapta, a részére kiállított — az előállítás időtartamáról szóló — igazolást átvette. Az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján hozzátartozó vagy egyéb személy kiértesítését nem kérte. A kényszerítő eszközök

alkalmazása szakszerű, jogszerű volt és azt az arányosság követelményének megtartásával hajtották végre. Az alosztályvezető-helyettes nem tartotta a panaszos meghallgatását szükségesnek. A panaszos panasszal élt az előállítással szemben – mellyel kapcsolatosan az alosztályvezető-helyettes nem hallgatta meg –, aminek kapcsán tájékoztatást kapott a panaszának előterjesztéséről, amit nem helyben tett meg.

Ezt követően a r. százados kiszállította a panaszost az orvosi ügyeletre az általa előadott sérülés fokának megvizsgálása céljából. A panaszos csuklóját fájlalta és előadta, hogy nem fogja tudni végezni munkáját, ami miatt kártérítést fog követelni. A traumatológiai lelet tanúsága szerint a panaszosnak sérülése nem keletkezett.

A jelentés ezt követően tartalmazza – előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentéssel egyezően – a kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó adatokat, valamint az intézkedések jogszabályi hátterét.

Az alosztályvezető-helyettes végül megjegyezte, hogy a panaszos az intézkedés során oly módon szegült ellen, hogy bezárkózott járművébe. A bilincs alkalmazása arányos és szükséges volt, amely a szükséges ideig tartott. A r. százados megállapította, hogy a rendőri intézkedést jogszerűnek és szakszerűnek találta.

3) A panaszossal szemben intézkedő két rendőr a Testület megkeresésére 2011. május 15-én azonos tartalommal a következő jelentést tette. Jelen pontban a Testület a fenti iratokhoz képest a jelentésekben foglalt többletinformációt ismerteti.

A szolgálat teljesítése során 2011. március 19-én 01 óra 15 perckor közlekedésbiztonsági ellenőrzés céljából intézkedés alá vonták a panaszost, aki Renault Megane típusú gépjárművel közlekedett, és miután meglátta a rendőrautót, hirtelen lekanyarodott.

Az intézkedés során a panaszos az egyik r. főtörzsőrmester igazoltatta, aki átadta a személyi igazolványát, de már az ellenőrzés elején megjegyezte, hogy „bezzeg a nagydarab cigányokat nem merjük igazoltatni”. A panaszos vezetői engedélyét és a gépjármű okmányait nem adta át.

Ugyanezen r. főtörzsőrmester megkérte a panaszost, hogy szálljon ki a gépjárműből, mivel közlekedésbiztonsági ellenőrzés keretén belül, az igazoltatás során vele szemben ruházat, jármű, és csomagátvizsgálást fogok végrehajtani, mivel nem adott át részére vezetői engedélyt, valamint a gépjárműnek az okmányait sem adta oda. A panaszos azt mondta, hogy nem száll ki a gépjárműből mivel az a saját tulajdona, és egyébként is a gépjármű belseje az magánterület, a csomagtartó tartalmához pedig „semmi közük”, mivel azt nem áll módjukban ellenőrizni.

A két r. főtörzsőrmester többszöri felszólítására sem volt hajlandó kiszállni a gépkocsiból a panaszos, aki még a gépjármű ajtaját is bezárta és csak a lehúzott

ablakon keresztül volt hajlandó kommunikálni. A rendőrökben ezzel megerősödött az a gyanú, hogy a panaszos nem kívánja alávetni magát a rendőri intézkedésnek.

Tájékoztatották a panaszost, hogy amennyiben nem hajlandó alávetni magát a jogszerű intézkedésnek, úgy szabálysértést követ el, valamint, ha ezen szabálysértését a továbbiakban folytatja, úgy elő fogják állítani a rendőrkapitányság épületébe, illetve ha kell testi kényszert és bilincset fognak alkalmazni.

Tekintettel arra, hogy a panaszos a szabálysértést továbbfolytatta, így a gépjárműbe benyúlva próbálták meg kinyitni a gépkocsi ajtaját, valamint közölték vele, hogy nyissa ki, mivel elő fogjuk állítani. A panaszosban ekkor tudatosult, hogy az elkezdett rendőri intézkedést a két r. főtörzsőrmester be fogja fejezni, és önmagától kinyitotta a gépjármű ajtaját.

Amikor a panaszos kiszállt az egyik r. főtörzsőrmester közölte vele, hogy elő fogja állítani a városi rendőrkapitányság épületébe, majd felszólította, hogy forduljon meg, mert meg fogja bilincselni, amennyiben szükséges testi kényszert fog alkalmazni.

A panaszos ezen felszólításnak szintén nem tett eleget, továbbra is ki akarta vonni magát a rendőri intézkedés alól, közölte, hogy nem megy velük, illetve, hogy nincs joguk őt elvinni.

Ezt követően a tanult módon hátratekerte, majd megbilincselte az egyik rendőr a panaszos kezét.

A gépjármű utasterét, valamint csomagtartóját a másik r. főtörzsőrmester ezt követően tudta ellenőrizni a panaszos jelenlétében, mely során közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, vagy bűncselekmény elkövetéséből származó eszköz nem került elő, azonban a csomagtartóban több gyógyszeres doboz volt, melyre nevezett elmondta, hogy állatorvos és azért van nála.

A külön feltett kérdések alapján az intézkedő rendőrök az alábbi tájékoztatást nyújtották.

A panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdése 1) pontja alapján igazoltatták, továbbá az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontjára tekintettel ellenőrizni kívánták a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását.

A város területén az intézkedés idején a 3336/2011. ált. számon a rendőrkapitányság vezetője által elrendelt fokozott ellenőrzés volt hatályban.

A panaszost, miután kivonta magát a rendőri intézkedés alól, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulatára tekintettel (szabálysértést felszólítás ellenére tovább

folytató személy előállítására) előállították, valamint az Rtv. 29. § (6) bekezdés alapján ruházat, jármű és csomag átvizsgálást hajtottak végre, mivel a panaszos nem volt hajlandó vezető engedélyét és forgalmi engedélyét átadni, így szabálysértés elkövetésének gyanúja merült fel annak kapcsán, hogy a járművezetés személyi és tárgyi feltételei nem állnak fenn.

Az intézkedő két r. főtörzsőrmester nem mutatkozott be az intézkedés kezdetén, mivel az előírásnak megfelelően rajtuk volt a sapkájuk, a jelvéyszámuk, hímzett nevük, ahogy rendfokozatuk és állományjelzőjük is, amellyel az egyenruhájuk hitelt érdemlően igazolta azt, hogy ők rendőrök. Láthatósági mellényt nem viselt a két rendőr.

A panaszost szolgálati gépkocsival állították meg, mely során a panaszos, amint észlelte a megállító jelzést, annak eleget téve félrehúzódott a gépkocsijával.

Ezt követően az eljáró rendőrök a napszagnak megfelelően köszöntek, majd közölték, hogy közlekedésbiztonsági ellenőrzést fogok végrehajtani, ezért felszólították a személyi igazolvány, a vezetői engedély, valamint a gépjármű okmányainak átadására. A panaszos a felszólításnak csak részben tett eleget, mivel csak a személyi igazolványát adta át, a többi okmány a csomag és ruházatátvizsgálás során került elő.

A panaszossal többször közölték, amennyiben továbbra is folytatja a szabálysértést (nem adta át a vezetői engedélyét, bezárkózott a gépjárműbe, nem volt hajlandó a gépjármű csomagtartóját kinyitni, melyekkel kivonta magát a rendőri intézkedés alól), abban az esetben elő fogják állítani, ha kell testi kényszert és bilincset fognak alkalmazni.

A testi kényszer alkalmazása során – amelyre az Rtv. 47. §-a alapján került sor – a panaszos kezeit hátra kellett tekerni és megbilincselni, mivel még akkor is ellenszegülő magatartást tanúsított. A panaszos bilincselése – az Rtv. 48. § d) pontja alapján – 10 percen át, csak és kizárólag a rendőrség épületébe történő megérkezésig tartott.

A panaszos előállítása során jelezte, hogy csuklója megsérült, amelynek ellátásáról rögtön a tudomásul hozatal után intézkedtek a rendőrök oly módon, hogy beszállították a helyi Traumatológiai Osztályára, ahol 2011. március 19-én 2 óra 24 perckor az ügyeletes orvos ellátta a panaszost.

Mindkét r. főtörzsőrmester úgy emlékezett vissza, hogy a panaszossal szemben a jelen intézkedést megelőzően még nem intézkedtek, arról a Robotzsaru Neo rendszerben sem találtak adatot (sem igazoltatás, sem feljelentés, sem helyszíni bírság, sem előállítás stb.), ezért határozottan állították, hogy a panaszossal szemben elfogulatlanul jártak el.

A jelentések szerint panaszossal kulturáltan beszélt a két rendőr, sőt mivel az előállítás során már nem volt ellenszegülő, ezért kérésére több alkalommal dohányozni is kikísérték. A panaszost előállító helyiségben nem helyezték el, ő mindvégig a rendőrök által használt leíró helyiségben ült.

A panaszos szóban azt nyilatkozta a panasztételi lehetőségéről, hogy nem kíván a rendőrségen panaszt benyújtani, mivel ott elfogultak az intézkedő rendőrökkel szemben, ezért szóban közölték vele, hogy az igazolás egyik példányát megkapja, amin több olyan szervezet fel van tüntetve, ahol megteheti panaszát. A panaszos a tájékoztatást megértette, az igazolás egyik példányát átvette, valamint az aláírt nyilatkozata szerint az előállításáról nem kívánt értesíteni senkit.

A panaszos az előállítás során keletkezett mellékleteket többször elolvasta és aláírta, melyeken már jelezte, hogy sérülése és panasza keletkezett.

4) Az előállítás tényéről és időtartamáról kiállított igazolás tanúsága szerint a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján állították elő 2011. március 19. napján 01 órától 15 perctől 03 óra 5 percig. A panaszos az igazoláson úgy nyilatkozott, hogy sérülése és panasza is keletkezett. A panaszos aláírásával ellátva igazolta, hogy az igazolás egyik példányát átvette.

5) A panaszos aláírásával ellátott „Nyilatkozat befogadáskor előállított, elővezetett személy részéről” elnevezésű dokumentumon 3 órát rögzítettek az előállítás várható időtartamaként. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő, valamint fertőző betegsége nincs, sérülése és az előállítással kapcsolatosan panasza keletkezett. Utolsó étkezés dátumaként a 2011. március 18-án 18 órát tüntették fel. Ezen túl a panaszos azt nyilatkozta, hogy az előállítással, valamint az előállító helyiségben történő elhelyezéssel, illetve az ott tartózkodással kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről, valamint a jogorvoslati lehetőségeiről tájékoztatták. Az előállításáról nem kívánt értesíteni senkit.

6) A rendőrség továbbította a helyi Traumatológia ügyeleti ambulancia által 2011. március 19-én kiadott ambuláns kezelőlapot, amelynek tanúsága szerint oda a panaszos rendőri kísérettel érkezett, és elmondta, hogy a rendőri intézkedést követően, bilincselés után mindkét oldali kisujja zsibbad, illetve csuklója fáj. A dokumentum szerint a panaszos felvételének időpontja 02 óra 24 perc volt.

Az ügyeletes orvos rögzítette, hogy a jobb oldali csuklón körkörös minimális erythemas elváltozás látható a bőrön, a bőr intakt, hámsérülés nem látszik. A baloldalon külsérelmi nyom nem látszik. A motoros kiesés semelyik felső végtag semelyik szintjén nem észlelhető.

Az ügyeletes orvos által a rendőrkapitányság részére kiállított dokumentum szerint a panaszost 2011. március 19-én 2 óra 45 perckor szállították be a klinikára. Rögzítette, hogy a panaszos felvételt nem nyert a kórházba, kihallgatható állapotban van, valamint sérülésének fokaként a „nem életveszélyes” jelölte meg. A panaszos elmondása szerint a keze rendőri intézkedés közben sérült.

7) A feljelentés tanúsága szerint a két intézkedő rendőr 2011. március 19-én az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rend. 40/A. § (1) bekezdésbe ütköző (jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség) szabálysértés elkövetése miatt feljelentést tett a panaszossal szemben.

8) A rendőrség ezen túlmenően megküldte a letéti tárgyakról felvett jegyzőkönyvet, a rendőrségi panasz eljárás felfüggesztéséről szóló végzést, amely dokumentumok részletes ismertetésétől a Testület a panaszügy tárgyra figyelemmel eltekint.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálata tárgyává tette a panaszos közúton történő megállításának jogszerűségét, annak esetlegesen részrehajló voltát, az intézkedés során alkalmazott kényszerítőeszköz, illetve az előállítás jogszerűségét, indokoltságát és arányosságát. Vizsgálta ezen túlmenően a Testület az előállítást érintő egyes körülményeket, így a jogi képviselő értesítésének kérdését, a panasztétel lehetőségeiről való felvilágosítás teljesítését, és az előállítás során alkalmazott rendőri hangnemet. Nem értékelte ugyanakkor a Testület a panaszos ruházatátvizsgálásának jogszerűségét, figyelemmel arra, hogy a panaszos úgy fogalmazott beadványában, a „megmotozás során közmegbotránkoztatást okozó cselekmény nem történt”.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszos, intézkedéskor hatályban volt, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. Törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdésében szabályozott emberi méltósághoz, valamint az abból levezethető személyi integritáshoz és testi épséghez való jogát, illetve a személyes szabadsághoz fűződő, az Alkotmány 55. § (1) bekezdésében biztosított jogát. Ezen túlmenően az intézkedés érintette a 70/A. §-ának (1) bekezdésében biztosított jogot a megkülönböztetés tilalmához és részrehajlásmentes ügyintézéshez.

A panaszos beadványában előadta, hogy 2011. március 19-én gépkocsijával közlekedett, amikor haladás közben visszapillantó tükréből egy neki háttal álló rendőrautóra lett figyelmes. A panaszos látta – miközben lekanyarodott egy másik utcába – amint a rendőrségi gépkocsi utána fordul. A panaszost ezt követően megállították, intézkedés alá vonták – annak oka és célja (közúti ellenőrzés) megjelölésével –, amelynek során a panaszos személyi igazolványának átadásával eleget kívánt tenni. A személyi igazolvány felmutatása és átadása után a gépkocsiból való kiszállásra szólították fel. A panaszos ekkor jelezte a rendőröknek, hogy előkeresi vezetői engedélyét és forgalmi engedélyét, valamint egy kis türelmet kért addig, amíg a kiszálláshoz szükséges láthatósági mellényt is előszedi, amivel a panaszos a szabályokat szerette volna betartani. Az intézkedő rendőrök azonban a panaszos magatartását a rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülésnek tekintették, ezért felemelt hangon felszólították arra, hogy szálljon ki a gépkocsiból, aminek a panaszos önként eleget tett, de amint kiszállt, őt – minden figyelmeztetés és felszólítás nélkül –

a hátsó ajtóhoz nyomva megbilincseltek, noha ő ellenállást nem tanúsított. Ezt követően megengedhetetlen hangon közölték vele a gépkocsi átvizsgálás tényét. A panaszos előadása szerint őt kérdőre vonták a gépkocsijának tartalma – azaz az állatorvosi munkájának elengedhetetlen eszközei – miatt, nem fogadták el az állatorvosi mivolta való hivatkozást, ahogy azt sem, hogy ORFK engedéllyel rendelkezik. A panaszos mellesleg megjegyezte, a kérdéses időpontban engedélyköteles termékek nem is voltak nála. Ennek ellenére többször megemlítették a rendőrök a bűncselekmény gyanúját, amire hivatkozással a gépkocsi lefoglalásának eshetőségét is kilátásba helyezték, amire végül nem került sor, ugyanakkor őt előállították.

Ezzel szemben a rendőrségi dokumentumok arról adtak számot, hogy a panaszost közlekedésrendészeti intézkedés alá vonták az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja alapján, figyelemmel arra, hogy szolgálatuk teljesítése során arra lettek figyelmesek, hogy a panaszos a rendőrségi gépjármű észlelése után hirtelen lekanyarodik egy utcába. Megállítása után az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatták, amelynek a panaszos eleget is tett – a panaszos előadásával megegyezően – ugyanakkor vezetői engedélyét és a gépkocsi forgalmi engedélyét nem adta át, illetőleg közölte velük „bezzeg a nagydarab cigányokat nem merik igazoltatni”. A panaszost felkérték, hogy szálljon ki a gépkocsiból ruházat-, jármű- és csomagátvizsgálás céljából, amely felhívásnak a panaszos nem volt hajlandó eleget tenni, bezárkózott a gépkocsiba és azt közölte a rendőrökkel, hogy nem száll ki onnan, mivel a gépkocsija a saját tulajdona és annak belseje pedig magánterület. Többször megkérték, hogy tegyen eleget kérésüknek, azonban ő csak az ablakon keresztül volt hajlandó kommunikálni. Tájékoztatták, amennyiben továbbfolytatja az ellenszegülő magatartást, annyiban előállítják, illetve szükség esetén testi kényszert és bilincset fognak alkalmazni. A panaszos ennek ellenére sem tett eleget a rendőri felszólításnak, ezért a lehúzott ablakon benyúlva kísérelték meg a lezárt kocsiját kinyitni. Ennek hatására a panaszos – vélhetően ekkor tudatosult benne az, hogy az eljáró rendőrök a megkezdett intézkedést befejezik – önként kinyitotta a gépkocsi ajtaját. Amikor a panaszos kiszállt az egyik járőr ismét közölte az előállítás tényét, illetve felszólította, hogy forduljon meg, mert meg fogja bilincselni, valamint szükség esetén testi kényszert fog alkalmazni. A panaszos a felszólításnak nem tett eleget, a rendőri intézkedés alól ki kívánta vonni magát oly módon, hogy közölte, őt nincsen joguk bevinni, és ő nem fog a rendőrökkel menni. Ekkor a panaszos kezét – a tanult módon hátratekerve – az egyik r. főtörzsőrmester megbilincselte. Ezután a panaszos jelenlétében a gépkocsi utas- és csomagterét átvizsgálták, amelynek során közbiztonságra különösen veszélyes eszköz nem került elő. A rendőrségi dokumentumokban megjegyzés szintjén szerepel azon körülmény, hogy a panaszos gépkocsijában több gyógyszeres doboz volt, amivel kapcsolatban a panaszos elmondta, azért vannak nála, mert állatorvos. A rendőrségi iratok nem tesznek említést arról, hogy a panaszostól engedélyt kértek volna, ahogy arról sem, hogy bűncselekmény gyanúja illetve a gépkocsi lefoglalásának indokoltsága merült volna fel. A panaszos vezetői engedélye és a gépkocsi forgalmi engedélye az átvizsgálás során előkerült. A panaszost a városi rendőrkapitányságra szállították, ahol feljelentették jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség okán.

1) A Testület elsőként az értékelte, hogy a panaszossal szemben jogszerűen kezdett-e intézkedni a két r. főtörzsőrmester, illetve, hogy érvényesült-e a részrehajlásmentesség követelménye az intézkedés során.

a) A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszost az Rtv. 44. § (1) bekezdése alapján közúti ellenőrzés alá vonták, amely okot és célt a panaszos állítása szerint is közöltek vele, aminek keretében az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatták.

A közlekedésrendészeti intézkedésekre vonatkozó rendelkezéseket az Rtv. 44. § (1) bekezdése tartalmazza. Ezen jogszabályhely (1) bekezdése b) pontja szerint a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során ellenőrizheti a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen, a jogszabályban meghatározottak alapján.

Háttérjogszabályként továbbá említést kell tenni a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvényről. A jogszabály 44. §-ának (3) bekezdésének első mondata előírja, hogy az ellenőrző hatóság, jelen esetben a rendőrség jelzésére a jármű vezetője a járművet köteles megállítani, személyazonosságát és járművezetési jogosultságát igazolni, a jármű és tartozékai, a rakomány, az okmányok ellenőrzésével kapcsolatos felhívásnak eleget tenni.

A Testület megítélése szerint a Rtv. 44. §-a általános felhatalmazást nyújt a rendőr számára ahhoz, hogy a közlekedés szabályok megtartását ellenőrizze. Ennek keretében a rendőr jelzésére az érintett köteles megállítani a gépkocsit, valamint a rendőr ellenőrizheti a gépjármű okmányaira vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, valamint a járművet és tartozékait is. Megjegyzendő, hogy az Rtv. 44. §-ban rögzített széles körű intézkedési lehetőség ellenére nem lehet eltekinteni az intézkedés céloz kööttségétől. Az eljáró rendőrök jelentései szerint a panaszossal szembeni intézkedést megelőzően arra figyeltek fel, hogy a panaszos a rendőrségi gépkocsi megpillantása után hirtelen lekanyarodik egy utcába, amely körülményt a panaszos sem cáfol. A Testület álláspontja szerint az éjjeli órákban foganatosított intézkedést megelőző panaszosi magatartás, miszerint egy mellékutcába fordult le a rendőrségi gépkocsi láttán – még akkor is, ha úti célja miatt történt ez –, felvethette az eljáró rendőrökben azt a gyanút, hogy a panaszos egy rendőri intézkedést szeretne elkerülni.

A Testület a panaszos és járműve helyszínen történt átvizsgálásával kapcsolatosan a következőket rögzíti. A rendőrség az átvizsgálás alapjául az Rtv. 29. § (6) bekezdésére hivatkozott, amely szerint: „A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.” A Testület az Rtv. 29. § (6) bekezdése alapján történő jármű- és ruházatátvizsgálást, azért tartotta alaposnak, mert önmagában a személyi

igazolvány nem elégséges a gépjármű szabályszerű vezetéséhez, ezért pedig a vezetői engedély hiánya felvethette a szabálysértés alapos gyanúját, míg a forgalmi engedély hiánya akár a bűncselekmény gyanúját is. Márpedig ezen okiratok – rendőri és panaszosi egybehangzó állítás szerint – csak az átvizsgálás során került elő.

Figyelemmel a hivatkozott rendelkezésekre a Testület a panaszos közúti ellenőrzés keretében való igazoltatását és gépjármű ellenőrzést, valamint az Rtv. 29. § (6) bekezdés alapján történt ruházat- és gépjármű átvizsgálást a megfelelő cél elérése érdekében végrehajtottnak tekintette, valamint jogszerűnek ítélte meg, ezáltal a személyes adatok védelméhez és a tisztességes eljáráshoz való jogát nem érte sérelem.

b) A panaszos beadványában a vele szembeni intézkedés részrehajló voltára is utalt. Ezt azzal indokolta, hogy az egyik rendőr megbilincselése után megkérdezte tőle, hogy találkoztak-e egymással már korábban. Utólag a panaszos végiggondolta, és arra következtetett, hogy a rendőrök célirányosan kezdeményeztek vele intézkedést, hiszen ő látta is, ahogy a rendőrségi gépjármű utána fordul. A panasz-kiegészítésben szintén a diszkriminatív jellegre mutat az a panaszosi állítás, miszerint a rendőrök közölték vele, panaszával bárhova fordulhat, de ők különösen a „RomaPage” szervezetet ajánlják.

A Testületnek mindezek miatt vizsgálnia kellett azt, hogy a rendőri intézkedéssel kapcsolatban érvényesült-e az Rtv. 13. § (2) bekezdésében foglalt azon általános elvi jelentőségű szabály, miszerint a „rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.” Az Rtv. indokolása szerint a rendőr a törvény rendelkezéseinek érvényesítése érdekében mindenkivel szemben részrehajlás nélkül köteles eljárni. A törvény előtti egyenlőség alkotmányos követelményére tekintettel a rendőri intézkedés törvényi feltételeinek megvalósulása esetén a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül – bárkivel szemben – köteles eljárni. A rendőri intézkedés során fajra, nemre, vallásra, politikai meggyőződésre tekintettel különbséget tenni nem szabad, e minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet. A Testület szükségesnek tartja itt megjegyezni, hogy említett szabály, általános jelentőséggel bír, ezért az Rtv. 13. § (2) bekezdésének szóhasználatában az „intézkedés” nem csak az Rtv. V. fejezetében foglalt, illetve a 92. § szerinti intézkedéseket jelenti, hanem általában mindenfajta rendőri cselekvést.

Az Rtv. fent idézett, a részrehajlás mentes ügyintézésre vonatkozó rendelkezése az Alkotmánynak egyrészt a tisztességes eljárást garantáló, másrészt a 70/A. §-ban biztosított jogegyenlőségre, a megkülönböztetés tilalmára vonatkozó szabályának érvényesítését szolgálja. Itt fontos ugyanakkor arra is rámutatni, hogy diszkriminációról akkor lehet beszélni, ha egy személyt vagy emberek csoportját más azonos helyzetben lévőkkel összehasonlítva kezelnek hátrányos módon, mégpedig úgy, hogy ennek nincsenek tárgyszerű és jogos, igazolható indokai.

Az intézkedő rendőrök elsődleges jelentése és a szabálysértési feljelentés nem tartalmaz arra utaló körülményt, illetve megjegyzést, amely a panaszossal szembeni

részrehajló fellépésre utalna. Az intézkedő rendőrök utóbb, 2011. május 15-én kelt jelentései pedig kifejezetten kizárták a rendőri eljárás elfogult voltát. Mindkét r. törzsőrmester úgy fogalmazott, hogy nem emlékeznek arra, hogy korábban a panaszossal szemben foganatosítottak volna intézkedést, és arra a Robotzsaru Neo rendszerben sem volt adat, sem úgy, hogy igazoltatták, feljelentették, helyszíni bírságolták vagy előállították volna.

A fentiek alapján, illetve az egyéb arra utaló körülmény hiányára és az intézkedés jelen pont a) alpontjában megállapított indokoltságára tekintettel, az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdése szerinti diszkrimináció tilalmát és a részrehajlásmentes ügyintézés követelményét nem sértették meg az eljáró rendőrök.

2) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy intézkedő rendőrök betartották-e a szolgálati fellépésre vonatkozó szabályokat. A panaszos előadása szerint az intézkedést kezdeményező rendőr a napszaknak és a nemnek megfelelő köszönéssel illetve megszólítással, de a tisztelgés elmaradása mellett közölte vele az intézkedés okát és célját. A panaszos azt is megjegyezte, hogy az előállító helyiségben, amikor megkérte a rendőröket, hogy azonosítsák magukat, akkor azt a választ kapta, ott csak ők kérdezhetnek.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset lehet kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. A törvényhely (3) bekezdése szerint: „A rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.”

Az Rtv. idézett rendelkezéseit a Szolgálati Szabályzat 4. §-a egészíti ki. A 4. § (1) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg.

A fent idézett jogszabályhelyek tehát kötelezettséggként írják elő az eljáró rendőrök részére mások mellett az önmaguk azonosítását – így nevük közlését – és egyenruha viselése esetén a tisztelgést is. Ezen kötelezettségeknek az intézkedés kezdetekor vagy – amennyiben az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti – azt követően kell eleget tenni.

Az intézkedő rendőrök jelentés kiegészítései azt tartalmazták ezzel kapcsolatban, hogy az intézkedés kezdetén nem mutatkoztak be, mivel egyenruhájuk hitelt érdemlően igazolta azt, hogy ők rendőrök, tekintve, hogy azon az előírásoknak megfelelően a jelvéyszámuk, a hímzett nevük, a rendfokozatuk és az állományjelzőjük is rajta volt, mindemellett sapkát is viseltek. A panaszos megállítása után az eljáró rendőrök a napszaknak megfelelően köszöntek, majd közölték, hogy közlekedésbiztonsági ellenőrzést fogok végrehajtani, ezért felszólították a személyi igazolvány, a vezetői engedély, valamint a gépjármű okmányainak átadására.

Maguk a rendőrök tehát elismerik azt, hogy nevüket nem közölték a panaszossal, mivel véleményük szerint az előírásoknak megfelelő egyenruha a rendőri mivoltot igazoltta tette, ugyanakkor a mind az Rtv., mind pedig a Szolgálati Szabályzat a név közlését minden egyéb feltétel meglététől függetlenül kötelezővé teszi, és még az intézkedés végén történő teljesítését is csak egy további kritérium meglétéhez, azaz az intézkedés eredményességének veszélyéhez köti. A tisztelgessel kapcsolatosan a rendőri jelentések cáfolatot nem tartalmaztak, annak teljesítésére vagy nem teljesítésére utalást nem tettek jelentéseikben a rendőrök. A Testület gyakorlata szerint pedig akkor, amikor a rendőrség valamely körülmény meglétét nem cáfolja, illetve nem indokolja vagy valamely kötelezettség mulasztását nem tagadja, annyiban a panaszos előadását fogadja el a valóságnak megfelelőnek, ahogy jelen esetben is tette.

A Testület a fentiek alapján megállapította a panaszos a tisztességes eljáráshoz fűződő jogának megsértését, amely sérelmet csekély fokúnak ítélte meg.

3) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a megfelelő jogalap és indok birtokában döntöttek-e a panaszos előállításáról, illetőleg, hogy az egyes jogszabályi előírások mellett zajlott-e a panaszos előállításának minden körülménye. A panaszos ugyanis amellet, hogy kifogásolta az előállítás indokolatlanságát, hangot adott annak is, hogy jogi képviselőjét értesíteni nem tudta. Vizsgálni szükséges továbbá, hogy az előállítás jogszerűsége esetén annak időtartama nem lépte-e túl a szükséges időtartamot.

a) Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben és a további rendőrségi dokumentumokban az intézkedő rendőrök a panaszos előállítása indokaként a Rtv. 33. § (2) bekezdése f) pontjának jelölte meg. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

A panaszbeadvány szerint a panaszos az intézkedés kezdetén eleget téve a rendőri felszólításnak átadta igazolványát, majd mikor felszólították, hogy szálljon ki a gépkocsiból, megkérte őket várjanak addig, amíg többi iratát és láthatósági mellényét előveszi. A rendőrök azonban ezt a magatartást – elfogadhatatlan hangon – rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülésnek értékelték, és amikor a panaszos önként kiszállt a gépkocsiból azonnal megbilincseltek. A panaszos megjegyezte, a rendőrök kifogásolták csomagtartójának tartalmát, illetve többször a bűncselekmény gyanúját és

gépkocsija lefoglalását emlegették. Ugyanakkor a rendőrségi iratok, így az intézkedés napján készült rendőri jelentés és a szabálysértési feljelentés is ennek ellenkezőjéről számolt be, nevezetesen pedig arról, hogy miután megkérték, hogy átvizsgálás céljából szálljon ki gépjárműből, a panaszos bezárkózott oda, kijelentve azt, hogy gépkocsija magántulajdon, illetve annak belső területe magánterület. A rendőrök többször felszólították, hogy hagyjon fel ellenszegülő magatartásával és tegyen eleget kérésüknek, eredménytelenül. Az iratok említést nem tesznek arról, hogy a panaszos „időt kért” volna a fenti okokból, illetve csak érintőlegesen teszik szóvá a panaszos csomagtartójának tartalmát. Tehát addig, amíg a panaszos arról számolt be, hogy ő értetlenül állt azon rendőri kijelentés előtt miszerint magatartása rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülésnek minősül, amire önként ki is szállt a gépkocsiból, addig ezzel szöges ellentétben a rendőrség szerint a panaszos nem tett eleget a rendőri kéréseknek, sőt tovább folytatta ellenszegülését azzal, hogy bezárkózott a gépkocsijába, és csak azt követően szállt ki önként onnan, miután a rendőrök megkísérelték az ablakon keresztül kinyitni a gépkocsi ajtaját. Az eljáró rendőrök jelentései szerint a panaszos ellenszegülése a következő reakciókban nyilvánult meg: vezetői és forgalmi engedélyét nem adta át (az csak később az átvizsgálás során került elő), bezárkózott a gépkocsiba, onnan csak azután szállt ki, hogy megkísérelték a járőrök kinyitni az ajtót, illetve a csomagtartót sem volt hajlandó kinyitni.

A fenti ismertetésből jól látható, hogy a panaszosi és a rendőrségi álláspont között meglehetősen nagy ellentmondás húzódik a körülményeket illetően. Ugyanakkor azt a panaszos sem tagadja, a rendőrök felhívták a figyelmét a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés szabálysértés elkövetésének felhagyására. A panaszossal szemben még az intézkedés napján, a Szabs. rend. 40/A. § (1) bekezdésébe ütköző szabályszegés miatt feljelentéssel éltek az intézkedő rendőrök.

Itt szükséges rögzíteni az érintett előállítási okkal összefüggésben azt, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint nem tartozik a Testület hatáskörébe a szabálysértési felelősség vizsgálata. Egyúttal szükséges visszautalni a Testület korábbi gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. szabálysértés vagy bűncselekmény gyanújára) hivatkozik, a Testület – az adott cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

Tényként rögzítendő – a tapasztalt ellentmondások mellett – az, hogy a panaszos személyi igazolványával együtt nem adta át vezetői engedélyét, valamint a gépkocsija forgalmi engedélyét a rendőröknek, és az első rendőri felszólításra nem szállt ki a gépkocsiból, hiszen maga is állítja, kérte a rendőröket várjanak, amint szintén az is, hogy a rendőrök közölték vele a szabálysértés tényét. A Testület elfogadta ezért a rendőrség érvelését és arra következtetésre jutott – megismételten rögzítve azt, hogy a Testületnek nem tisztje állást foglalni abban kérdésben, hogy a panaszos elkövetett-e magatartásával a megjelölt szabálysértést, és csak a meglévő bizonyítékok alapján

állapíthatja meg azt, jogszerű vagy jogszerűtlen volt a panaszos előállítása –, hogy az eljáró rendőrök előállításhoz szükséges szabálysértési gyanúok fennállt, ezért a megfelelő jogalap birtokában döntöttek a panaszos előállításáról.

Ezen ponton szükséges az Rtv. 19. § (1)-(2) bekezdésére emlékeztetni, mely szerint: „(1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. (2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.” E szerint tehát az intézkedés alá vont személy vélelmezni köteles a rendőri intézkedés jogszerűségét, és annak köteles magát alávetni.

Az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésében szereplő előállítási okok ugyan mintegy „lehetőségként” szolgálnak a rendőr számára, azaz adott esetben az intézkedő rendőr diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban feltétlenül szükséges-e annak alkalmazása. A Testület az eset összes körülményének alapos vizsgálata során azért jutott arra a következtetésre, hogy az előállítás arányos volt, mert a sok ellentmondás között csak abban van egyezőség, hogy a panaszos első felszólításra, még a gépkocsiban ülve, csak és kizárólag a személyi igazolványát adta át, a vezetői engedélyét és a jármű okmányát nem. **A Testület álláspontja szerint – panaszos cselekményének érdemi minősítése nélkül – a vizsgált esetben intézkedő rendőrök indokoltan és az arányosság követelményének szem előtt tartásával döntöttek a panaszos előállítása mellett, ezáltal tehát nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.**

b) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszos előállításának időtartama a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének megfelelt-e.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A rendőrség előadása szerint a panaszossal szembeni intézkedés 01 óra 10 perckor kezdődött meg, illetőleg az előállításról szóló igazolás szerint maga az előállítás 01 óra 15 perctől 03 óra 5 percig tartott, azaz 1 óra 55 percet vett igénybe. A panaszossal a rendőrségre történő beszállításáig, azaz 01 óra 25 percig alkalmaztak bilincset. A bilincs levétele után a panaszos jelezte, hogy csuklója fáj, ezért átszállították helyi Traumatológia ügyeletére, ahol az ambuláns kezelőlap szerint a panaszost 02 óra 24 perckor vették fel, illetve az ügyeletes orvos rendőrkapitányság számára kiállított

igazolása szerint a panaszost 02 óra 45 perckor szállították be a klinikára. A rendőrségi dokumentumok szerint a panaszost a klinikáról 02 óra 45 perckor szállították vissza a rendőrségre, ahol befejezték az írásos tevékenységet és a panaszost 03 óra 05 perckor szabadon bocsátották. Az ügyben jelentést készített alosztályvezető-helyettes nem tartotta szükségesnek a panaszos meghallgatását, illetőleg az intézkedő rendőrök arról adtak számot, a panaszost előállító helyiségben nem helyezték el, ő végéig a leíróban tartózkodott az eljáró rendőrökkel. Az iratok tanúsága szerint a panaszost az előállítás során továbbá nyilatkoztatták több kérdésben (betegségei, sérülései, legutolsó étkezés, hozzátartozó értesítése stb.), tájékoztatták szóban az előállító helyiségben történő elhelyezéssel, illetve ott tartózkodással kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a panaszos előállítása alatt számos személyét érintő cselekmény történt, ezért a Testület megállapította, hogy panaszos előállítása során a rendőrség szem előtt tartotta az Rtv. azon kitételét, mely szerint „a személyi szabadság csak a szükséges ideig” korlátozható, ezért pedig nem találta aránytalannak a panaszos előállításának időtartamát, **ezáltal pedig nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz és tisztességes eljáráshoz való joga.**

c) A panaszos kifogásolta több ponton, hogy nem volt módja az intézkedés során jogi képviselőjét értesíteni, a rendőrök pedig arról próbálták meggyőzni, hogy csak valamely hozzátartozóját értesítheti. A panaszos azonban idős édesanyját és feleségét, aki másfél hónapos kislányukkal tartózkodott otthon, nem kívánta felzaklatni az éjszaka közepén.

Az értesítésekkel összefüggésben az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ezen törvényhely kötelezően előírja tehát, hogy – az Rtv. 97. §-a h) pontja szerinti – fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A rendőrségi tájékoztatás szerint a panaszos úgy nyilatkozott, hogy hozzátartozóját vagy más személyt nem kívánja értesíteni. A „nyilatkozat befogadásakor az elfogott, előállított, elővezetett személy részéről” elnevezésű okiraton a „hozzátartozó értesítése” címszó alatt valóban az szerepel, hogy az előállításról nem kívánt a panaszos értesíteni senkit. Azon kifejezett kérdésre azonban nem kapott választ a Testület, hogy „mi indokolta azt, hogy a panaszos jogi képviselője értesítésére nem kapott lehetőséget?”, illetőleg az sem derül ki a rendőrségi iratokból, hogy ezzel kapcsolatosan milyen tartalmú felvilágosításban részesítették a panaszost. Mindenesetre szükséges arra rámutatni, hogy a panaszos által aláírt nyilatkozaton mindössze a „hozzátartozó értesítése” szerepel az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésére történt hivatkozással, nélkülözve a rendelkezés tartalmi idézését és a „más személy” értesíthetőségére való utalást. Tehát önmagában a nyilatkozat kitöltése és ismerete egy

laikus személy számára, megfelelő tájékoztatás nélkül nem jelenti az Rtv. 18. § (1) bekezdésben foglalt rendelkezések teljes körű ismeretét, hiszen az idézett jogszabályhely szerint a fogvatartott jogosult hozzátartozója helyett „más személyt” is kiértésítendő személyként megjelölni, amely körbe természetesen a jogi képviselő is beletartozik. Sőt mi több a rendelkezés értelmében a rendőrség azt köteles biztosítani, hogy személy szerint a fogvatartott – tehát nem az érintett rendőri szerv – értesítse a kívánt személyt.

Ezen körülmények miatt a Testület indokoltan tartotta a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga sérelmét megállapítani.

4) A Testület ezt követően azt mérlegelte, hogy az intézkedés végrehajtása során alkalmazott kényszerítő eszköz megfelelt-e a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének. A panaszos beadványában előadta, hogy azután, hogy ő a rendőri felszólításra önként kiszállt gépkocsijából azonnal, minden megelőző felszólítást nélkülözve gépkocsijára forgatták, és kezeit hátrafelé megcsavarva megbilincseltek.

A rendőrség tájékoztatása szerint miután a panaszos önként kiszállt, közölték előállításának tényét, és kérték forduljon meg, mert meg fogják bilincselni, illetve amennyiben szükséges testi kényszert fognak alkalmazni. A panaszos továbbra is ki akarta vonni magát az intézkedés alól, és úgy reagált, őt nem vihetik sehová, ahhoz nincsen joguk. A panaszos ezért testi kényszer alkalmazásával hátra helyzetben megbilincseltek, amely során végig ellenállást tanúsított.

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. Ezen túl szükséges ismételt az Rtv. 19. § (2) bekezdésére utalni, miszerint jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A testi kényszerről az Rtv. 47. §-a úgy rendelkezik, hogy: „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.” A Szolgálati Szabályzat 59. §-a (1) és (2) bekezdése szerint pedig: „Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.”

Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének

megtörésére. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. Ugyanezen szakasz (4) bekezdése sorolja fel a bilincselés lehetséges módjait, amely között a b) pont rögzíti a kezek előre, illetve hátra bilincselését. A Szolgálati Szabályzat 57. § (2) bekezdés szerint a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti.

A vizsgált esetben a rendőri jelentések a testi kényszer alapjaként az Rtv. 47. §-t, amit a bilincselés végrehajtásához alkalmaztak, valamint bilincselés okául és alapjául az Rtv. 48. § d) pontját, azaz ellenszegülés megtörése érdekében történő bilincshasználatot jelölték meg. A rendőrség a panaszos passzív ellenáráról számolt be, a panaszos aktív, tevőleges magatartására egyáltalán nem utaltak.

A Szolgálati Szabályzat 58. § (2) bekezdése tartalmazza azt, hogy kényszerítő eszközök alkalmazása során mit kell ellenszegülésnek tekinteni. E szerint ellenszegülés az a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenység, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályoz. A jogszabályhely szerint ellenszegülésnek tekinthető különösen az, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantosszon.

A Testület megítélése szerint az a rendőrség által körülírt panaszosi magatartás – miszerint pedig, hogy ő nem volt hajlandó kiszállni a gépkocsiból, majd amikor közölték vele, hogy előállítják, továbbfolytatta ellenállását oly módon, hogy úgy reagált, nem vihetik el, és nem állíthatják elő – nem felel meg azon kritérium rendszernek, amelyet a Szolgálati Szabályzat az ellenszegüléssel kapcsolatosan lefektet. Szükséges ugyanakkor tényként rögzíteni azt, hogy a panaszos passzív ellenszegülése mindenképp felvethette annak veszélyét, hogy az aktív ellenállásba fordul át, ugyanakkor a panaszos célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységére egyetlen dokumentum sem tesz utalást. A Testület véleménye szerint a panaszos passzív ellenállása okán a testi kényszer alkalmazása indokolt volt, ugyanakkor ez nem tette indokoltá a sokkal súlyosabb jogkorlátozással járó bilincselést. A Testület álláspontja szerint akkor jártak volna el a rendőrök megfelelően, ha a fokozatosság és arányosság elvek szem előtt tartásával a bilincs alkalmazás mellőzésével egy kevésbé jog korlátozó eszköz, azaz a testi kényszer használata mellett döntenek. **Erre tekintettel a Testület megállapította, hogy jogszerűtlenül került sor a panaszos megbilincselésére, ami által sérült személyi szabadsága és az emberi méltóság**

való joga, amely jogkorlátozást felerősít azon tény, hogy a panaszost hátra helyzetbe bilincseltek, ami nyilvánvalóan további hátrányokozással járt a panaszosnál. Megjegyzendő, hogy a bilincs egyéb körülményeinek – így a figyelmeztetésre vonatkozó kötelezettség teljesülésének, a kényszerítő eszköz aránytalanságának, így a bilincs által okozott esetleges sérülés alapjogsértő voltának – értékelésétől a Testület eltekintett, figyelemmel arra, hogy a bilincselést már önmagában is jogellenesnek találta.

5) A Testület azt is értékelte, hogy sor került-e az intézkedés során a panaszjogra vonatkozó, jogszabályi előírásoknak megfelelő kioktatásra. Az Rtv. 20. § (2) bekezdésének második mondata rögzíti, hogy az Rtv. V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

A panaszos állítása szerint jogi képviselőjétől értesült a Testülethez fordulás lehetőségéről, illetve az intézkedő rendőrök annyit közöltek vele, bárhova fordulhat, de ők különösen a „RomaPage” szervezetet ajánlják neki. Hozzá tették azt is, hogy az ügyész nem foglakozik komolyan az ilyen jellegű panaszokkal, illetve, hogy olyan éjjeli órán az ügyeletes előjárója nem fog megjelenni a rendőrségen, hogy a panaszost meghallgassa, valamint elmondták, hogy fordulhat a rendőrkapitányság vezetőjéhez is, de ne felejtse el, tanúja nincs a történeteknek, rajta kívül csak a két rendőr volt a helyszínen.

A panaszos előadását az alosztályvezető intézkedés napján kelt jelentése oly módon cáfolta, hogy rögzítette a kényszerítő eszköz jogszerűsége és szakszerűsége vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a panaszos jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92-93. § alapján megkapta, és az intézkedéssel és kényszerítőeszköz alkalmazással szemben volt is panasz. Az intézkedő rendőrök jelentés kiegészítései szerint, ahogy az alosztályvezető is utal rá, a panaszos panaszát nem terjesztette elő helyben. Az intézkedő rendőrök úgy nyilatkoztak, azért nem kívánta a rendőrségen előterjeszteni a panaszt, mert megítélésük szerint a rendőrökkel szemben elfogultak. Ezért tájékoztatták arról, hogy az igazolás egyik példányát megkapja, melyeken több szervezet is fel van sorolva, ahol a panaszát megteheti.

Az intézkedést végrehajtó rendőrök jelentéseit alapul véve a Testület nem fogadta el a panaszjogról való kioktatást a jogszabályi előírásoknak megfelelőnek, még akkor sem, ha az előállítás tényéről és időtartalmáról kiállított igazolás valóban tartalmazza – más szervezetek mellett – a Testület elérhetőségét. **A Testület ezért megállapította, hogy sérült ezáltal a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

6) A Testület végül a panaszbeadvány azon részével kapcsolatosan, hogy a rendőrök többször felszólították a panaszost, hogy „ne okoskodjon”, illetve fenyegetőleg és elfogadhatatlan módon beszéltek vele, a következő megállapítást teszi.

A Testület az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatát vette alapul vizsgálatánál, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. §-ának összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan vagy szükségtelen vagy akár túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban (pl. udvariatlan, megalázó hangnem, durva bánásmód).

Az intézkedő rendőrök jelentései ezen kérdés kapcsán azt tartalmazzák, hogy kultúráltnak beszéltek a panaszossal, és mivel a az előállítás során már nem volt ellenszegülő, ezért több alkalommal kikísérték dohányozni, illetve az előállító helyiségben sem helyezték el.

Az ismertetett tényállítások között meghúzódo ellentét feloldhatatlansága miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos Alkotmány 54. §-ának (1) bekezdésében biztosított emberi méltósághoz való jogának sérelme nem állapítható meg.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben az egyes sérelmek – maga az intézkedés (igazoltatás, átvizsgálás), annak részrehajló volta, az előállítás ténye és időtartama, illetve az intézkedés során alkalmazott hangnem – kapcsán alapjogsérelem egyrésztől nem történt, másrésztől az nem volt megállapítható. Sérült ugyanakkor a bilincselés révén a panaszos személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz való joga, a szolgálati fellépés nem megfelelő módja és a panasztételről való felvilágosítás, illetve a hozzátartozó és más személy értesíthetőségével összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A Testület álláspontja szerint a megállapított jogsérelmek mértéke eléri azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. január 31.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET